

Hussein MDALA - 100219921

Yaren CAN - 100219028

**Üniversite Öğrencilerindeki Sosyal Medya Bağımlılığının Uzaktan Eğitimdeki Videoları
Zamanında İzlemesi Üzerine Etkisi**

Eğitimde Araştırma Yöntemleri

ARAŞTIRMA ÖNERİSİ

Üniversite Öğrencilerindeki Sosyal Medya Bağımlılığının Uzaktan Eğitimdeki Videoları Zamanında İzlemesi Üzerine Etkisi

İçindekiler

Kısaltmalar.....	2
1. Problem Durumu.....	2
1.1. Giriş	2
1.2. Sosyal Medya Bağımlılığı.....	3
1.3. Üniversite Öğrencileri ve Sosyal Medya Bağımlılığı	3
2. Amaç.....	6
2.1. Hipotez	6
3. Önem.....	6
3.1. Sınırlılıklar	7
3.2. Sayıltı	7
4. Araştırma Modeli	7
5. Çalışma Grubu:	7
6. Veri Toplama Araçları.....	8
6.1. Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği	8
6.2. Uzaktan Eğitimdeki Videoların Zamanında İzlenip İzlenmediğini Tespit Etme Formu..	8
6.3. Demografik Özellikleri Tespit Etme Formu	10
7. Veriler.....	10
8. BULGULAR.....	10
8.1. Öğrencilerin Uzaktan Eğitimdeki Derslere Katılım Durumları ve Katılmama Sebepleri Üzerine Bulgular	10
8.2. Öğrencilerin Katılım Göstermediği Derslerin Videolarını İzlemeyi Erteleme Durumuna ve Erteleme Sebeplerine Yönelik Bulgular	12
8.3. Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Uzaktan Eğitimdeki Videoları Erteleme Davranışına Yönelik Bulgular.....	14
8.4. Öğrencilerin Bölümüne Göre Uzaktan Eğitimdeki Videoları Zamanında İzleme Davranışlarına Yönelik Bulgular	14
8.5. Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığının Hangi Seviyede Olduğuna Yönelik Bulgular.....	15
8.5.1. Cinsiyet.....	16
8.6. Öğrencilerdeki Sosyal Medya Bağımlılığının Uzaktan Eğitimdeki Videoları İzlemeyi Erteleme Davranışı Üzerine İlişkisine Yönelik Bulgular	17
8.7. Uzaktan Eğitim Sistemindeki Videoların Zamanında İzlenmesi İçin Öğrencilerin Fikirlerine Yönelik Bulgular	18

8.7.1. Öğrencilerin “dersi izlemesine etki eden en önemli unsurlar nelerdir?” sorusunda verdiği cevaplar:	18
8.7.2. Öğrencilerin “Ders videolarının daha yararlı olması için içeriğinde neler olmasını beklerdiniz?” sorusuna verdiği cevaplar:	18
8.7.3. Öğrencilerin “Dersin işlenişinde ne gibi bir farklılık olsa ders sizin için daha ilgi çekici olur ve dersleri vaktinde izlerdiniz?” sorusuna verdiği cevaplar:.....	19
8.7.4. Öğrencilerin “Ders videoları tekrar izlenmiyor olsaydı derse daha fazla katılım gösterir miydiniz?” sorusuna verdiği cevaplar:.....	19
9. Yorum ve Tartışma	19
9.1. Literatüre Göre Zaten Beklenen Sonuçlar Neler?	19
9.2. Literatüre Göre Beklenmeyen Sonuçlar Neler?	20
9.3. Beklenmeyen Sonuçların Çıkma Sebebi Ne Olabilir?	20
10. Öneriler	21
EKLER.....	23
KAYNAKÇA.....	27

Kısaltmalar

SMBÖ: Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği

BÖTE: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği

1. Problem Durumu

1.1.Giriş

İlk olarak Çin’de görülen Covid-19 virüsü, son yüzyılda görülen en yaygın salgın hastalıklardan biridir. Dünyayı saran Covid-19 virüsünden korunmak ve bulaştırmacılığı azaltmak adına ülkeler çeşitli önlemler almaktadır. Türkiye’de ilk olarak 11 Mart 2020’de ortaya çıkan virüsten korunmak için sosyal izolasyon sürecine geçilmiştir. Pandemi süreciyle birlikte sosyal izolasyonu sağlamak için yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçilmiş, çeşitli iş yerleri kapanarak evde çalışma sürecine girilmiştir. Bu durumla birlikte evde geçirilen zaman da artmaktadır. Alan yazındaki çalışmalara bakıldığında Güleriyüz, Esentaş, Yıldız ve Güzel (2020) tarafından yapılan araştırmaya göre sosyal izolasyon süreci, sosyal medya kullanımını arttırmaktadır. Sosyal medya kullanımına bakıldığında izolasyon sürecinin yanı sıra başka faktörlerin de bu durumu etkileyebileceği ön görülmektedir. Serbest zaman süresi, demografik yapı (cinsiyet, yaş, eğitim durumu), sosyal kaygı gibi faktörlerin sosyal medya kullanımı faktöründe etkili olabileceği

düşünülmüş bu durum için çeşitli araştırmalar yapılmıştır (Çiftçi, 2018; Güleriyüz ve diğerleri, 2020; Tanrikulu, 2018).

1.2.Sosyal Medya Bağımlılığı

İnsanlar; sosyal medyayı arkadaşlarıyla görüşme, bilgi edinme, gündemi takip etme, gündemdeki gelişmeleri kaçırmama isteği gibi nedenlerle aktif bir şekilde kullanmaktadır (Güleriyüz ve diğerleri, 2020; Tanrikulu, 2018). Güleriyüz ve diğerleri (2020) tarafından yapılan araştırmanın bulgularına göre “bireylerin sosyal medya kullanım amaçları arttıkça sosyal medya bağımlılık düzeylerinin de arttığı görülmektedir”.

Sosyal medya bağımlılığına sahip olan bireyler zamanını temel sorumluluklarını, gerçekleştirmek için kullanmak yerine medyada harcamaktadır. Aşırı derecede kaygı hissene kadar ödevlerini, vize ve finallere hazırlanmayı, gerekli okumalar yapmayı sürekli bir şekilde ertelemektedir (Gür, Bakırcı, Karakaş, Bayoğlu ve Atli, 2018).

Yapılan araştırmaya göre sosyal medya bağımlılığı şu şekilde tanımlanmaktadır:

“Sosyal medya kişinin; Günlük iş ve eylemlerini engelliyorsa, ikili ilişkilere geçişte başarısızlığa neden oluyorsa, hesaplarını kontrol etmediği her an kişi huzursuz oluyorsa, akademik başarısını etkiliyorsa, sanal durumları gerçeklik zannediyorsa, algı eksikliği, dikkat dağınıklığı yaratıyorsa, önceden olmayan; sonradan meydana gelen vücut fonksiyonlarında bozukluğa (panik atak, stres, öfke) sebep oluyorsa bu bir bağımlılık derecesine ulaşmış demektir”. (Çiftçi, 2018, s.419)

Sosyal medya bağımlılığı; foMO (telefon kullanmadığında gelişmeleri kaçırma korkusu, endişesi), phubbing (telefona yönelerek ortamı ve karşıdaki kişiyi küçük görmek), nomofobi (telefonu kullanmadığında rahatsızlık hissetmek) gibi terimleri meydana getirmektedir (Tanrikulu, 2018). Saptanan bulgulara göre kişilerin sosyal medyayı sürekli kullanma dürtüsünün, akademik çalışmalarına olumsuz bir şekilde yansıdığı görülmüştür (Tanrikulu, 2018).

1.3.Üniversite Öğrencileri ve Sosyal Medya Bağımlılığı

Covid-19 sürecinde yüz-yüze eğitimden uzaktan eğitim sistemine geçilmesi üniversite öğrencilerinin internetle olan ilişkisini ciddi bir şekilde arttırdığını dolayısıyla üniversite öğrencilerin arasında sosyal medya bağımlılığı da arttığı vurgulanmaktadır (İşman ve Albayrak, 2014). Koç’a göre sosyal medya bağımlılığı daha çok üniversite

öğrencilerinde görülmektedir. Sosyal medya bağımlılığının daha çok üniversiteli öğrencilerde görünmesinin sebebi üniversitenin ilk yıllarının öğrencilerde ergenliğin son dönemine denk gelmesinden dolayıdır. (akt: Çelebi ve Özkül, 2020). Tutgun ünal (2015) sosyal medya üzerinde harcanan vakit ile sosyal medya bağımlılığı arasında ciddi bir ilişki bulunduğunu vurgulamakla beraber sosyal medyada 7 saat zaman harcayanların daha çok bağımlıya maruz kaldıklarını belirtmektedir. Foloranmi (2013) çalışmasında üniversite öğrencilerin sosyal medyaya bağımlı olduklarını belirtmiştir. Foloranmi (2013), Tutgundan farklı olarak sosyal medyayı günde 4 veya daha fazlasını kullanmak bağımlılık olarak değerlendirmektedir.

Çiftçi (2018); Güleriyüz ve diğerleri (2020) tarafından yapılan çalışmalara göre sosyal medya bağımlılığı cinsiyete göre incelendiğinde erkeklerin kızlara oranla daha bağımlı olduğu, medya kullanımı sırasında kontrollü davranmadıkları saptanmıştır. Taşçı ve Ekiz (2018) tarafından yapılan çalışma ise bu durumun tam tersini söyleyerek kadınların sosyal medya ile daha fazla zaman harcadıklarını göstermektedir.

Sosyal medya bağımlılığının olumsuz getirilerinden biri olan akademik erteleme davranışı cinsiyete göre incelendiğinde kız öğrencilerin sorumluluk bilincine erkek öğrencilere oranla daha fazla sahip olduğundan dolayı kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre daha az akademik erteleme davranışında bulunmuştur (Gür ve diğerleri, 2018).

Mattanah, Becker, Levy, Edell ve McGlashan (1995) tarafından yapılan çalışmalara göre kadınların hedeflerine olan tutkuları erkeklerin hedefe olan tutuklarından daha yüksektir. Üniversite öğrencilerin hedefleri üniversiteden başarılı bir şekilde mezun olmak olduğuna göre bu hedefleri gerçekleştirmek için kadın öğrenciler daha tutkulu olduklarını belirlenebilir. Erkekler bu hedefleri gerçekleştirmek için kadınlardan daha çok tutkulu olmadıkları için akademik hayatında yerine getirilmesi gereken derse katılmak uzaktan eğitim sistemi için yüklenen videoları izlemek gibi günlük vazifeleri veya sınavlara çalışmak gibi dönemlik hedefleri gerçekleştirirken erteleme davranışlarının büyük bir etkisi olmaktadır.

Uzaktan eğitim sistemi de erteleme davranışlarının artmasına sebep olmuştur. Öğrencilerin yüz yüze eğitim sisteminde ders işlerken ruh halleri ve odaklamaları uzaktan eğitimdeki olan ruh halleriyle arasında ciddi bir fark göstermektedir. Uzaktan eğitim sisteminde ders işlerken öğrenci bilgisayar başında ve internete bağlıdır dolayısıyla bilgisayarın diğer sekmesini açıp kolay bir şekilde başka uyarılara maruz kalabilir.

Eğitim videoları tekrardan izlenebilir olması öğrencinin içinde bir rahatlık duygusunu oluşturmaktadır “nasıl olsa sonradan da izleyebilirim” mantığıyla eğitimde işlenen ders videoları sonraya bırakılmaktadır. Sosyal medya da olan içerik eğitim videolarına göre daha eğlenceli ve daha dikkat çekmesinden dolayı da öğrenciler uzaktan sistemdeki olan videoları izlemek için üşenmektedir. Rake & Dun verilerine dayanarak öğrenciler uzaktan eğitiminde yapılan ders faaliyetleri kısa bir zaman içerisinde sıkıştırılmış bir şekilde yapılmaktadır ayrıca öğrenciler derste verilen ödevleri son tarihe bırakıp ertelenmektedir. Bundan dolayı uzaktan eğitiminde işlenen derslerin çok verimli olmamalarına sebep olmaktadır (akt. Yılmaz, 2017) .

Yanlış zaman yönetme erteleme davranışlarını arttıran öğelerinden biridir (akt. Yılmaz, 2017). Sosyal medya bağımlılığı ise öğrencilerin zamanın büyük bir kısmı medya üzerinde çok faydalı olmayan içeriklere harcamalarına sebep olmaktadır ve sonuç itibarıyla uzaktan eğitimdeki olan videoları izlemek gibi akademik faaliyetlerini ertelemelerine sebep olmaktadır. İstanbul üniversitesinde eğitim fakültesinde Yılmaz, (2017) çalışmasına göre öğrencilerin yerine getirmelerine gereken sorumluluğu ertelemelerine sebep olan çevre faktörü bulunmaktadır. Bu çalışmada Yılmaz (2017) yüzyüze ve uzaktan eğitimdeki öğrencilere iki grup olmak üzere ödev vermiştir. Öğrencilerin arasında uzaktan eğitimdeki olan grubu ödevi daha son tarihlere bırakarak teslim ettiklerini tespit edilmiştir. 2020 yılından itibaren eğitim uzaktan olmasından dolayı öğrenciler sosyal medya bağımlılık dışında başka sebeplerden de akademik erteleme davranışları artmaktadır.

Sosyal medya bağımlılığı, cinsiyet, eğitim durumu dışında akademik erteleme davranışına yol açacak başka değişkenler de saptanmıştır. Bu değişkenler; mükemmeliyetçilik, zaman yönetimi, akademik güdülenme, akademik yeterlilik duygusu, iyimser-kötümser bakış açısı şeklinde açıklanabilir (Akbay ve Gizir, 2010). Akbay ve Gizir, (2010) tarafından yürütülen çalışmaya göre kötümser bakış açısına sahip bireyler iyimser bakış açısına sahip olan bireylere göre problemleri çözme noktasında daha isteksizdir. Bu durum da akademik sorumlulukları aksatmayı beraberinde getirmektedir. Akademik güdülenme ile akademik ertelemeye bakıldığında arada negatif bir ilişki saptanmıştır. Akademik güdülenmesi yüksek olan bireyler akademik güdülenmesi düşük olan bireylere göre sorumluluklarını zamanında yerine getirmeye daha çok meyillidir. Akbay ve Gizir, (2010) çalışmasına göre zaman yönetimi,

mükemmeliyetçilik, özyeterlilik ile akademik erteleme arasında da negatif yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır.

2. Amaç

Bu araştırmanın amacı Üniversite öğrencilerindeki sosyal medya bağımlılığın uzaktan eğitim sistemdeki videoları zamanında izlemelerinde ne kadar etkilediğini tespit etmektir. Bu çalışmada ayrıca öğrencilerin uzaktan eğitim sistemindeki videoları izleme davranışları incelenecektir.

2.1.Hipotez

Üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılık düzeyi arttıkça uzaktan eğitimdeki videoları izlemeyi erteleme davranışı artar.

Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Öğrenciler, uzaktan eğitimdeki derslere katılım göstermekte midir? Katılım göstermiyorsa sebepleri nelerdir?
2. Öğrenciler, katılım göstermediği derslerin videolarını izlemeyi ertelemekte midir? Erteliyorsa sebepleri nelerdir?
3. Öğrencilerin bölümüne göre uzaktan eğitimdeki videoları zamanında izleme davranışları değişmekte midir?
4. Öğrencilerin cinsiyetine göre uzaktan eğitimdeki videoları zamanında izleme davranışları değişmekte midir?
5. Öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı ne düzeydedir?
6. Sosyal medya bağımlılığı ile uzaktan eğitimde olan videoları zamanında izlememe arasındaki ilişki nedir?
7. Uzaktan eğitim sistemindeki videoların zamanında izlenmesi için öğrencilerin fikirleri nelerdir?

3. Önem

Pandemi sürecinde uzaktan eğitim sistemin aktif olmasına neden olmuştur. Yapılan araştırmalara göre uzaktan eğitim sistemindeki eğitim yüz-yüze eğitimle karşılaştırıldığında öğrenciler yüz-yüze eğitiminde daha etkili ve aktif olduğunu ortaya konmuştur. Uzaktan eğitim sisteminde işlenen derslerinde ise öğrenciler çok aktif

olmamakla birlikte uzaktan eğitim sisteme yüklenen videoları zamanında izlenmemektedir. Bu çalışma öğrencilerin sosyal medya bağımlılıkla videoları zamanında izlememeleriyle arasında bir ilişki olup olmadığını tespit ederek öğrencilerin videoları zamanında izlemeleri için derslerde öğretmenlerin yapması gerekenleri ortaya koyacaktır.

3.1.Sınırlılıklar

Araştırma kapsamında BÖTE, 2. sınıftan Matematik ve 2. Sınıf Psikoloji bölümleri olmak üzere araştırma evreni 3 gruptan oluşmaktadır. Dolayısıyla araştırma evrene göre sınırlıdır.

3.2.Sayıltı

Öğrencilerin tümünün ders videolarını izleyebilmeleri için yeterli internete sahip olduğu varsayılmaktadır.

4. Araştırma Modeli

Bu araştırma sosyal medyaya bağımlı olan öğrencilerin uzaktan eğitim sistemindeki videoları ertelemeleriyle ilgili ilişkiyi ortaya koymayı hedeflediği için sosyal medyaya bağımlı olan ile olmayan öğrencilerin arasında bir kıyas yaparak sonuca varmaya çalışacaktır. Bundan dolayı araştırma hem nedensel- karşılaştırmalı hem de korelasyon araştırmasıdır.

5. Çalışma Grubu:

Bu araştırmanın çalışma grubunu kolayda olan öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrenci olarak Marmara Üniversitesindeki ve Gedik Üniversitesindeki öğrencilere ulaşılabilecektir. Bu kişilere whatsapp uygulaması aracılığıyla ulaşılabilecektir. Kişilerin whatsapp gruplarına katılımcıların demografik özelliklerini ve uzaktan eğitimdeki videoları zamanında izleyip izlemediklerini belirlemek için sorular bulunduran, sosyal medya bağımlılık ölçeğini içinde barındıran bir form gönderilecektir.

6. Veri Toplama Araçları

6.1.Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği

Araştırma sonucunda, sosyal medya bağımlılığı olan üniversite öğrencileriyle bağımlılığı olmayan üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitimdeki videoları zamanında izleme davranışları arasında nasıl bir farklılık olduğuna bakılacaktır. Bu araştırma için Ünal (2015) tarafından geliştirilen “Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği” kullanılacaktır. Ölçek, likert türü bir ölçektir ve 41 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte meşguliyet, duygu durum düzenleme, tekrarlama, çatışma olmak üzere 4 faktör bulunmaktadır. Ünal (2015), sosyal medya bağımlılık ölçeğiyle 4 faktörün arasında, 01 oranında anlamlı ilişki bulunduğundan ölçekte bu 4 alt boyuta yer vermiştir. “Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı olan cronbach alpha değeri, 967 bulunmuştur.” (Ünal, 2015, s. 140). Sosyal Medya Bağımlılık ölçeğinden alınabilecek maksimum puan 205’tir. Yapılan araştırmaya göre ölçeğin güvenilir ve geçerli olduğu ortaya konulmuştur. Bu yüzden çalışmada bu ölçekten yararlanılacaktır. Kullanılan Ölçek 5. araştırma sorusuna cevap bulmamız anlamında yardımcı olacaktır. Diğer araştırma sorularına cevap bulmak için ise çalışma grubuna anket uygulanacaktır. SMBÖ Ek1’de, SMBÖ’yü değerlendirme kısmı Ek-2’de yer almaktadır.

6.2.Uzaktan Eğitimdeki Videoların Zamanında İzlenip İzlenmediğini Tespit

Etme Formu

Öğrencilerin uzaktan eğitimdeki videoları zamanında izleyip izlemediğini öğrenmek için sorular sorulacaktır. Bu form, araştırmacı tarafından oluşturulacaktır.

Çalışma grubuna uygulanacak Anketi

Araştırmacıların tarafından geliştirilen anket sosyal medya bağımlılıkla uzaktan eğitim sistemdeki videoları erteleyerek izleme davranışı arasında bir ilişki var olup olmadığını tespit etmek için kullanılacaktır. Dolayısıyla ankette mevcut olan sorular 1. 2. 3. 4. 6. ve 7. Araştırma sorularına cevap bulmak için yardımcı olacaktır. Anket soruları Google form halinde hazırlanmıştır ve 09.06.2021 tarihinde wp grupları üzerinden paylaşılacaktır.

1. Uzaktan eğitimdeki derslere katılım gösteriyor musunuz? Katılmıyorsanız sebebini açıklar mısınız? (1)
2. Kstılmadığınız derslerin videolarını düzenli bir şekilde izliyor musunuz yoksa izlemeyi erteliyor musunuz? Erteliyorsanız bunun sebebi nedir? (2)

3. Daha sonradan izlediğiniz derslerin sizin için daha verimli olduğu düşünüyor musunuz? Düşünmüyorsanız sebepleri nelerdir? (1,2, 7)
4. Katıldığınız bir dersin videosunu tekrar izlediğiniz oldu mu? Neden? (1, 2, 7)
5. Ders videolarının tekrar izlenebiliyor olması hakkında görüşleriniz nelerdir? (1,2, 7)
6. Ders videoları tekrar izlenmiyor olsaydı derse daha fazla katılım gösterir miydiniz? (1,7)
7. Ders videolarının daha yararlı olması için içeriğinde neler olmasını beklerdiniz? (1, 2,7)
8. Ders videosunu izleme kararınızı etkileyen en önemli unsur nedir? Belirtiniz. (1,2, 7)
9. Derse katılım gösterdiğinizde dersin içeriğiyle ilgili ön hazırlık, kaynak bulundurma vb. hazırlıklar yapıyor musunuz? (1, 7)
10. Dersin işlenişinde ne gibi bir farklılık olsa ders sizin için daha ilgi çekici olur ve dersleri vaktinde izlerdiniz? (7)
11. Çevrenizde online dersleri erteleme davranışı gösteren kişiler çoğunlukta mı? Çoğunluktaysa dersi erteleme davranışınıza etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? (2 ,6)
12. Sosyal medyada online eğitimle ilgili olumsuz yorumların derse katılımınız üzerindeki etkisi nedir? (1,6)
13. Dersi izlerken not alıyor musunuz yoksa not almayıp başka şekilde mi bilgileri kayıt altına alıyorsunuz? Başka yöntemler kullanıyorsanız belirtiniz. (1)
14. Cinsiyetiniz? (4)
 - Kadın
 - Erkek
15. Üniversitede hangi bölümü okumaktasınız? (3)

6.3.Demografik Özellikleri Tespit Etme Formu

Öğrencilerin bölümünü, cinsiyetini tespit etmek için araştırmacı tarafından hazırlanacaktır. Bu bilgiler ışığında öğrencilerin cinsiyetinin ve üniversitede okudukları bölümün araştırma konusu üzerinde anlamlı bir ilişki olup olmadığına bakılacaktır.

Sosyal medya bağımlılık ölçeği, Uzaktan eğitimdeki videoların zamanında izlenip izlenmediğini tespit etme formu, demografik özellikleri tespit etme formu Google form üzerinden hazırlanarak tek bir form halinde ilgili whatsapp gruplarına gönderilecektir.

7. Veriler

[Verilerin ham hali için tıklayınız.](#)

[Verilerin araştırmacı tarafından işlenmiş hali için tıklayınız.](#)

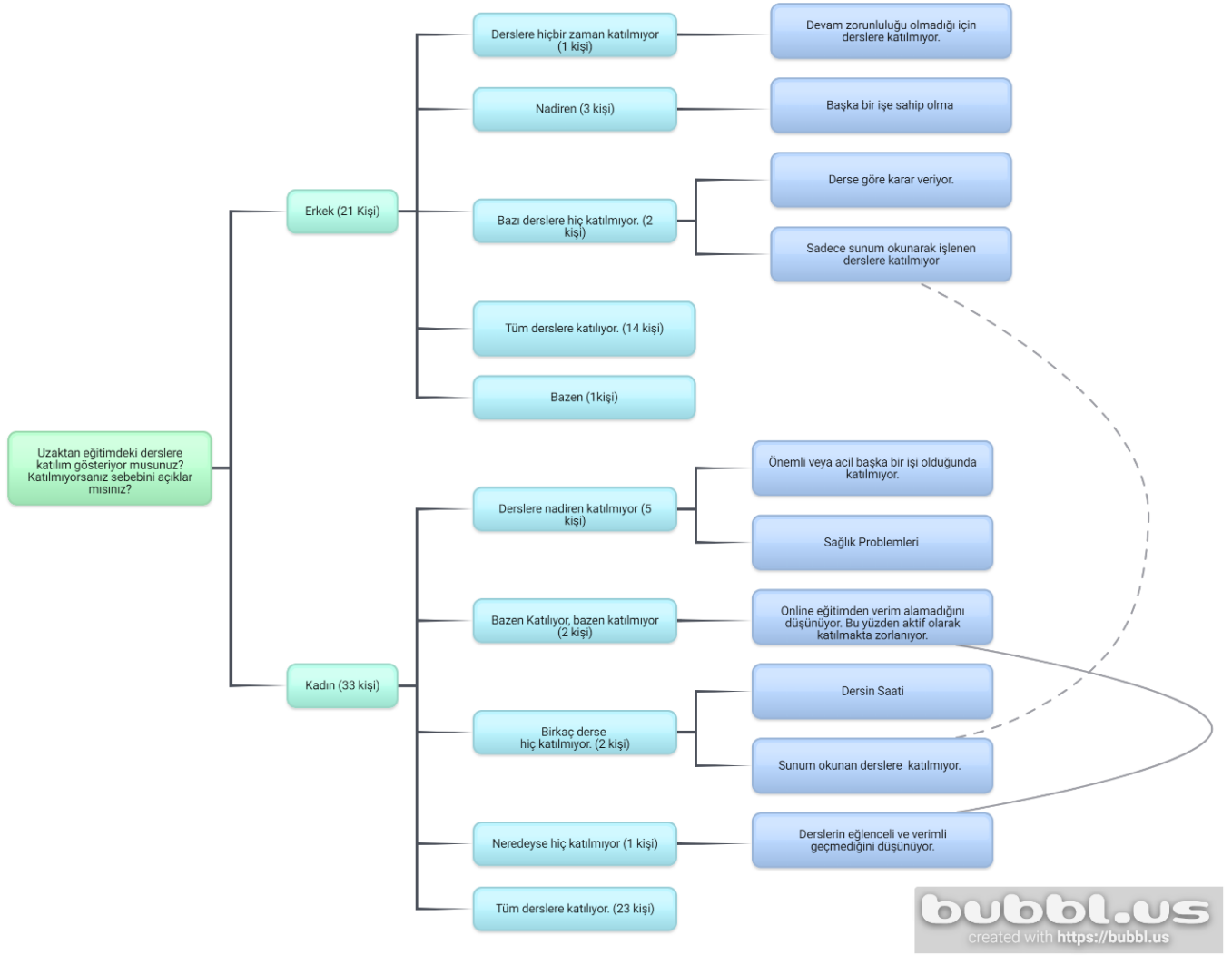
8. BULGULAR

Araştırma raporunun bu kısmında toplanılan veriler ışığında araştırma sorularına cevap verilecektir. Çalışmaya toplamda 59 üniversite öğrencisi katılım göstermiştir. Araştırmaya katılan katılımcılardan 3 kişi araştırmacının hazırlamış olduğu anket sorularına cevap vermediği için araştırmaya dâhil edilmemiştir. Araştırmaya katılan katılımcılardan 2 kişinin açık uçlu sorulara ve ölçeğe verdiği cevapların birebir aynı olması üzerine katılımcının cevabını 2 kere göndermiş olabileceği düşünülüp aynı olan cevaplardan biri, araştırmaya dâhil edilmemiştir. (Bu durumda olan 2 kişi bulunmaktadır.) Bu yüzden analiz 54 kişi üzerinden yapılacaktır. Katılımcılar 21 erkek, 33 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise katılımcıların %38.89'u erkek, %61,11'i kadındır.

8.1.Öğrencilerin Uzaktan Eğitimdeki Derslere Katılım Durumları ve Katılmama Sebepleri Üzerine Bulgular

Araştırmacının hazırladığı “Uzaktan eğitimdeki derslere katılım gösteriyor musunuz? Katılmıyorsanız sebebini açıkla mısınız? “ sorusuna yönelik bulgular Resim1’de verilmiştir.

Resim1

Resim1’deki veriler doğrultusunda kız öğrencilerin %69,69’u derslere tam katılım göstermektedir. %3,03’ü derslere neredeyse hiç katılmamaktadır, %6,06’sı birkaç derse hiç katılmamaktadır, %6,06’sı bazen katılım göstermektedir, %15,15’i derslere nadiren katılmamaktadır.

Erkek öğrencilerin %66,67’si derslere tam katılım göstermektedir. %4,76’sı derslere hiçbir zaman katılmamaktadır, %9,52’si **bazı** derslere hiç katılmamaktadır, %4,76’sı derslere bazen katılım göstermektedir, %14,29’u derslere nadiren katılmamaktadır. Bu kapsamda değerlendirildiğinde öğrencilerin cinsiyetiyle derse katılmama durumları arasında herhangi bir ilişki bulunmamaktadır.

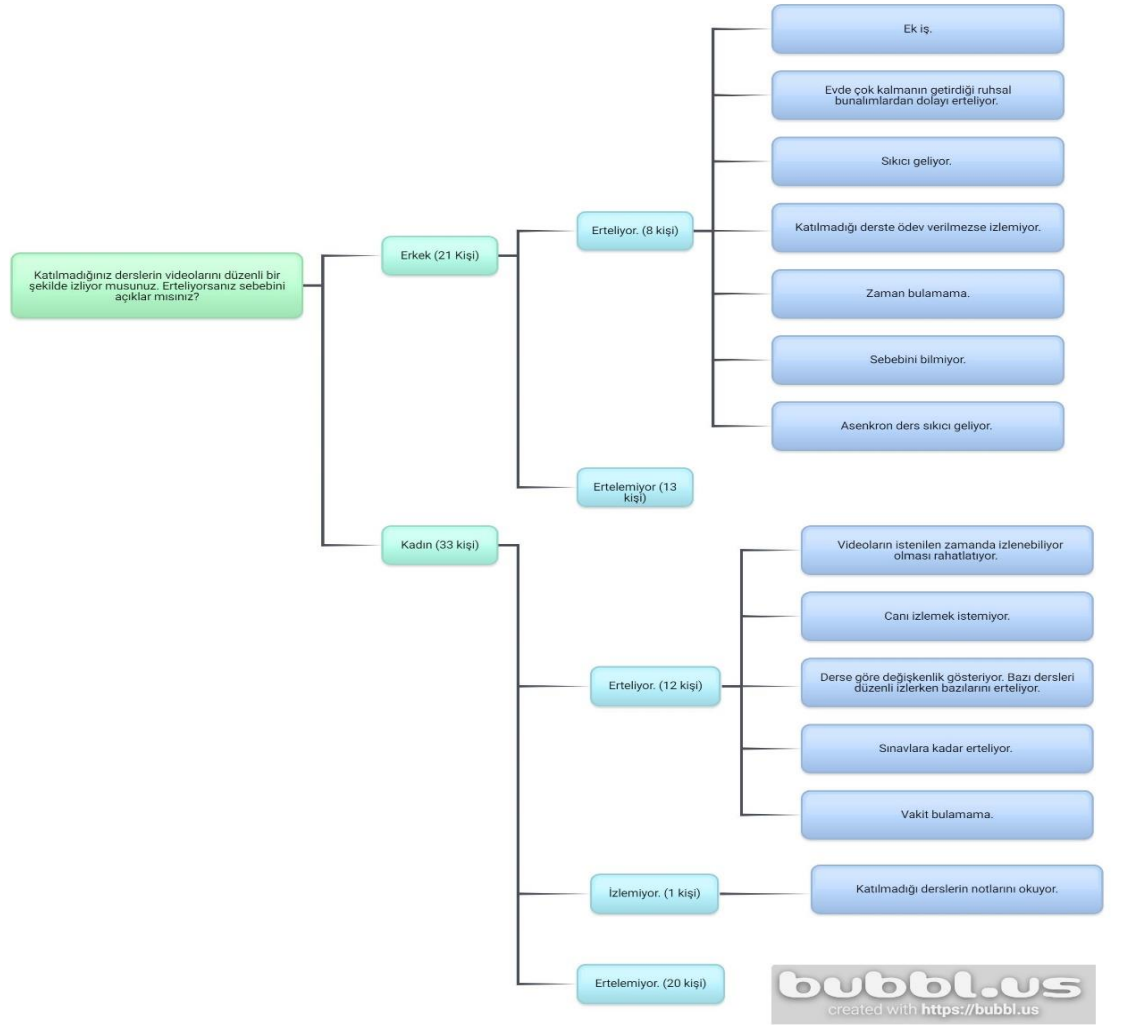
Öğrencilerin “derse katılmama sebebiniz nedir?” sorusuna verdiği cevaplar:

- Devam zorunluluğunun olmaması
- Başka bir işe sahip olma
- Dersin sunumdan işleniyor olması
- Önemli veya acil başka bir durumun gelişmesi
- Dersin saati
- Sağlık problemleri
- Online eğitimden istenilen verimi alamama
- Derslerin eğlenceli ve verimli geçmemesi

8.2.Öğrencilerin Katılım Göstermediği Derslerin Videolarını İzlemeyi Erteleme Durumuna ve Erteleme Sebeplerine Yönelik Bulgular

Araştırmacının hazırladığı “Katılmadığınız derslerin videolarını düzenli bir şekilde izliyor musunuz yoksa izlemeyi erteliyor musunuz? Erteliyorsanız bunun sebebi nedir? “ sorusuna yönelik bulgular Resim2’de verilmiştir.

Resim2

Resim 2’deki bilgilere göre öğrencilerin dersleri erteleme sebepleri:

- Ek iş.
- Evde kalmanın getirdiği ruhsal bunalımlar.
- Sıkıcı gelmesi.
- Katılmadığı derste ödev verilmemesi.
- Zaman bulamama.
- Asenkron derslerin sıkıcı olması.
- Videoların istenilen zamanda izlenebiliyor olması.
- Derse göre değişiklik gösteriyor.

8.3.Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Uzaktan Eğitimdeki Videoları Erteleme Davranışına Yönelik Bulgular

Araştırmacının hazırladığı sorulara gelen cevaplara göre 33 kadın öğrenciden 12'si uzaktan eğitimdeki videoları izlemeyi ertelemektedir. Yüzde olarak kadın öğrencilerin %36,36'sı uzaktan eğitimdeki videoları izlemeyi erteleme davranışı sergilemektedir. Erkek öğrencilere bakıldığında ise durum değişmektedir. 21 erkek öğrencinin 8'i uzaktan eğitimdeki videoları izlemeyi ertelemektedir. Bu sayı yüzde olarak erkek öğrencilerin %38,10'a tekabül etmektedir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde öğrencilerin cinsiyetine göre uzaktan eğitimdeki videoları erteleme davranışını sergileme arasında anlamlı bir ilişkiye saptanmamıştır.

8.4.Öğrencilerin Bölümüne Göre Uzaktan Eğitimdeki Videoları Zamanında İzleme Davranışlarına Yönelik Bulgular

Tablo 8.1. Bölüme Göre Öğrencilerin Erteleme Davranışları

Bölüm	Davranış	Kişi	Yüzde
BÖTE	İzlemeyi Ertelıyor.	11	52,38
	Ertelemeden İzliyor.	10	47,62
Diğer Bölümler	İzlemeyi Ertelıyor.	9	27,27
	Ertelemeden İzliyor.	24	72,73

Tablo 8.1'de BÖTE bölümünde okuyan öğrencilerle BÖTE dışında bir bölüm okuyan öğrencilerin izlemeyi erteleme davranışları arasında kıyaslama yapılmıştır. Verilere bakıldığında uzaktan eğitimdeki videoları erteleme davranışını toplamda 20 kişi sergilemektedir ve bu davranışı sergileyenlerden 11 kişi BÖTE bölümünde okumaktadır. Yüzde olarak erteleme davranışı gösterenlerin %55'i BÖTE bölümü öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu bağlamda BÖTE bölümünü okuyor olmakla uzaktan eğitimdeki videoları erteleme davranışı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

8.5.Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığının Hangi Seviyede Olduğuna Yönelik Bulgular

Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeğinden ve ölçeğin alt kategorilerinden alınan puanlar Tablo 8.2’de verilmiştir.

Tablo 8.2. Öğrencilerin SMBÖ’den Aldığı Puanların Genel Ortalaması

Ölçek	Genel Puan Ortalaması	Puana göre Genel Durum
Meşguliyet	36	Orta Bağımlı
Duygu Durum Düzenleme	19	Yüksek Bağımlı
Tekrarlama	12	Az Bağımlı
Çatışma	41	Az Bağımlı
Sosyal Medya Bağımlılığı	103	Az Bağımlı

SMBÖ’den alınan puanlar incelendiğinde çok yüksek bağımlılığa sahip olan öğrenci bulunmamaktadır. 5 öğrenci yüksek bağımlı, 19 öğrenci orta bağımlı, 23 öğrenci az bağımlıdır. 7 öğrencide bağımlılık yoktur. Yüzdelere göre öğrencilerin %9,28’inde yüksek bağımlılık, %35,19’unda orta bağımlılık, %42,59’unda az bağımlılık bulgulanmıştır. Öğrencilerin %12,98’inde bağımlılık yoktur.

Alt ölçeklerden alınan puanlara bakıldığında “Meşguliyet” boyutuna göre öğrenciler, sosyal medyaya girmedikçe sosyal medyayı çok fazla düşünerek zihnini meşgul etme davranışını orta derecede sergilemektedir.

“Duygu Durum Düzenleme” boyutuna göre öğrenciler, sosyal medyaya yüksek derecede bağımlıdır. Duygu Durum Düzenleme alt ölçeğine gelen cevaplara göre öğrenciler genel olarak sosyal medyayı ruh halini değiştirmesi için kullanma davranışını yüksek derecede sergilemektedir. Öğrenciler, yüksek derecede sosyal medya aktiviteleri ile duygu durumunu düzenlemektedir.

“Tekrarlama” boyutuna göre öğrenciler, sosyal medyaya az bağımlıdır. Bu alt boyuta göre öğrenciler, sosyal medya kullanımını azaltacağına dair kararlar alıp daha sonra bu

karara uymayarak, kararını bozarak tekrar başa dönme davranışını az derecede sergilemektedir.

“Çatışma” boyutuna göre öğrenciler, sosyal medyaya az bağımlıdır. Bu alt boyut, öğrencilerin sosyal medyadan dolayı günlük hayattaki işlerinde, ilişkilerinde sıkıntılar yaşama davranışını az derecede sergilemektedir.

8.5.1. Cinsiyet

8.3. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre SMBÖ’den Aldığı Puanların Genel Ortalaması

Ölçek	Cinsiyet	Genel Puan Ortalaması	Puana göre Genel Durum
Meşguliyet	Kadın	37	Orta Bağımlı
	Erkek	36	Orta Bağımlı
Duygu Durum Düzenleme	Kadın	19	Yüksek Bağımlı
	Erkek	18	Yüksek Bağımlı
Tekrarlama	Kadın	12	Az Bağımlı
	Erkek	13	Orta Bağımlı
Çatışma	Kadın	39	Az Bağımlı
	Erkek	45	Az Bağımlı
Sosyal Medya Bağımlılığı	Kadın	101,36	Az Bağımlı
	Erkek	105,81	Az Bağımlı

Öğrencilerin cinsiyetine göre sonuçlar değerlendirildiğinde erkek öğrencilerin puanı, kız öğrencilerin puanından daha yüksek olsa da bağımlılık düzey durumları aynı olduğu için öğrencilerin sosyal medya bağımlılıkları ile cinsiyeti arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Alt ölçekler Tablo8.3’ten incelendiğinde erkek öğrencilerin tekrarlama alt ölçeğindeki genel durumu orta derecedeyken, kız öğrenciler az bağımlılık derecesindedir. Tekrarlama alt ölçeğiyle erkek cinsiyette olma arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Erkek öğrenciler, kız öğrencilere göre daha fazla derecede tekrarlama davranışına düşmektedir. “Tekrarlama” alt boyutu haricindeki boyutlarda öğrencilerin cinsiyetine göre bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

8.6.Öğrencilerdeki Sosyal Medya Bağımlılığının Uzaktan Eğitimdeki Videoları İzlemeyi Erteleme Davranışı Üzerine İlişkisine Yönelik Bulgular

Tablo 8.4 Öğrencilerin Erteleme Davranışa Göre Sosyal Medya Bağımlılık Düzeyleri

Davranış	Cinsiyet	Kişi	SMBÖ'den Aldıkları Puan Ortalaması	Puana Göre Durum	SMBÖ'den Aldıkları Puanın Genel Ortalaması	Puana Göre Genel Durum
Uzaktan Eğitimdeki Videoları İzlemeyi Ertelıyor.	Kadın	12	102,50	Az Bağımlı	107,65	Orta Bağımlı
	Erkek	8	115,38	Orta Bağımlı		
Ertelemeden İzliyor.	Kadın	21	100,71	Az Bağımlı	100,41	Az Bağımlı
	Erkek	13	99,92	Az Bağımlı		

Tablo 8.4 incelendiğinde uzaktan eğitimdeki videoları erteleme davranışı gösteren öğrencilerin SMBÖ'den aldıkları puanların ortalaması 107,65'tir. Ertelemeden izleyen kişilerin ise SMBÖ'den aldıkları puanın ortalaması 100,41'dir. Sonuçlar değerlendirildiğinde üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlısı olmasıyla uzaktan eğitimdeki ders videolarını izlemeyi erteleme davranışı arasında pozitif yönde bir ilişki saptanmaktadır. Öğrencilerdeki sosyal medya bağımlılık düzeyi arttıkça videoları izlemeyi erteleme davranışı da arttığı görülmektedir.

SMBÖ'den öğrencilerin aldıkları puan cinsiyetlerine göre incelendiğinde erkek öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyi arttıkça videoları izlemeyi erteleme davranışını sergilemesinde anlamlı bir artış görünmektedir. Erkek öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyleri ile videoları izlemeyi erteleme davranışı arasında pozitif yönde ilişki saptanmıştır. Tablo8.4'e göre kadın öğrenciler için uzaktan eğitimdeki videoları erteleme davranışı ve sosyal medya bağımlılığı arasında herhangi bir ilişki yoktur.

8.7.Uzaktan Eğitim Sistemindeki Videoların Zamanında İzlenmesi İçin Öğrencilerin Fikirlerine Yönelik Bulgular

8.7.1. Öğrencilerin “dersi izlemesine etki eden en önemli unsurlar nelerdir?”

sorusunda verdiği cevaplar:

- Sınav kaygısı
- Ödevler
- Dersi, konuyu öğrenmek
- Sorumluluklarının farkında olması
- Derse ilgi
- Devamsızlık kaygısı
- Kendine bilgi bağlamında katkı sağlama
- Dersin hocasının iyi olması
- Mesleki gelişim
- Dersi sevmek
- Fikrim yok

Öğrencilerin dersi izlememesine etki eden en önemli unsurlar:

- Motivasyon bulamama
- Aile sorunları
- Vakit bulamama

8.7.2. Öğrencilerin “Ders videolarının daha yararlı olması için içeriğinde neler olmasını beklerdiniz?” sorusuna verdiği cevaplar:

- Belirli bir dakikaya geldiğinde ekranda soru çıkabilir.
- Daha interaktif olması
- Sesle görüntünün aynı anda gitmesi
- Sayfa sayısını yazınca o slaytın olduğu sayfaya gidebilme özelliğinin olması
- Öğrencilerin derse katılmalarına teşvik edecek içerikler olmasını.
- Görsel öğeler
- Videolar
- Ders süresinin daha kısa olması.
- Daha güncel konulara yer verilmesi.
- Dersin indirilebilme özelliğinin olması.

- Akıcı Anlatım
- Hangi dakikada hangi konunun anlatıldığını görebilmek için bir özellik olması veya buna dair bir bilgi verilmesi.

8.7.3. Öğrencilerin “Dersin işlenişinde ne gibi bir farklılık olsa ders sizin için daha ilgi çekici olur ve dersleri vaktinde izlerdiniz?” sorusuna verdiği cevaplar:

- Ders sırasında ekip çalışması yapılması.
- Etkinlik.
- Ders sırasında kısa süreli ödev verilmesi.
- Ödev verilmesi.
- Daha gerekli konuların anlatılması.
- Udeemy’deki dersler gibi ders içeriğinin minimize edilmesi.
- Derslerin gündelik hayata uyarlanması.
- Öğrencilerin derse aktif katılımı sağlanmalı.
- Sadece slayt üzerinden gitmek yerine derslerin uygulama ağırlıklı işlenmesi.
- Dersin düşünme, tartışma içermesi.
- Düşünmek için daha fazla zaman verilmesi.
- Derste farklı şeyler yapılması.
- Dersin daha ilgi çekici hale getirilmesi.
- Yoklama alınması.
- Öğretmenin öğrencileriyle mikrofonla konuşması.
- Hocaların kameralarını açması.
- Öğretmenlerin sunum tekniğinden çıkarak başka öğretim yöntemleri kullanması.

8.7.4. Öğrencilerin “Ders videoları tekrar izlenmiyor olsaydı derse daha fazla katılım gösterir miydiniz?” sorusuna verdiği cevaplar:

Öğrencilerin bu soruya verdiği cevaplara göre 54 öğrenciden 42 (%77,77)’si ders videoları tekrar izlenemeseydi derse daha fazla katılım sağlayacağını düşünüyor.

9. Yorum ve Tartışma

9.1.Literatüre Göre Zaten Beklenen Sonuçlar Neler?

Literatür araştırmalarından toplanan bilgilere göre öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyleri ile akademik erteleme davranışları arasında pozitif ilişki olduğu

bilinmekteydi. Bu bilgiler ışığında araştırmaya başlarken üniversite öğrencilerinin, uzaktan eğitimdeki videoları izlemeyi erteleme davranışlarıyla sosyal medya bağımlılık düzeyleri arasında pozitif ilişki olması beklenmekteydi. Beklenen şekilde oldu. Erkek üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitimdeki videoları izlemeyi erteleme davranışında sosyal medya bağımlılık düzeyi arasında pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir.

9.2.Literatüre Göre Beklenmeyen Sonuçlar Neler?

Çiftçi (2018); Güteryüz ve diğerleri (2020) tarafından yapılan çalışmalara göre sosyal medya bağımlılığı cinsiyete göre incelendiğinde erkeklerin kızlara oranla daha bağımlı olduğu, medya kullanımı sırasında kontrollü davranmadıkları saptanmıştı. Yapılan çalışmaya göre sorulara cevap veren katılımcılarda cinsiyete göre sosyal medya kullanımında bir farklılık görülmemektedir. Erkeklerin SMBÖ'den aldığı puanların ortalaması kızların puan ortalamasından 4,45 puan fazla olsa da genel durum bağlamında değerlendirildiğinde her iki cinsiyetin öğrencilerinde de az bağımlılık görülmüştür.

Bir diğer beklenmeyen sonuç ise öğrencilerin cinsiyetlerine göre erteleme davranışlarının değişmemesidir. Gür ve diğerleri (2018)'in yaptığı çalışmanın raporlarına göre erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla akademik erteleme davranışında bulunduğu saptanmıştı. Bu bilgiler doğrultusunda erkek öğrencilerin uzaktan eğitimdeki videoları izlemeyi erteleme davranışında daha fazla bulunmaları beklenmekteydi. Yürütülen çalışmaya göre öğrencilerin cinsiyetlerine göre uzaktan eğitim videoları erteleme davranışında bulunmaları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Erkek öğrencilerin %38,10'u, kadın öğrencilerin %36,36'sı uzaktan eğitimdeki videoları izlemeyi erteleme davranışında bulunmaktadır. Erkek öğrencilerin uzaktan eğitimdeki videoları izlemeyi erteleme davranışında bulunma yüzdesi, kadın öğrencilerin yüzdesinden 1.74 daha fazla olsa da anlamlı bir ilişkiden bahsetmek mümkün değildir.

9.3.Beklenmeyen Sonuçların Çıkma Sebebi Ne Olabilir?

Literatürdeki Güteryüz ve diğerleri (2020) tarafından yapılan çalışma incelendiğinde evrenin farklı olması sonuçların farklı olmasına sebep olmuş olabilir. Güteryüz ve diğerleri (2020) tarafından yapılan çalışmanın evreni sosyal izolasyon sürecindeki herkesi kapsarken halihazırda yürütülen çalışmanın evrenini üniversite öğrencileri oluşturmaktadır.

Öte yandan Çiftçi (2018) tarafından yürütülen çalışmanın evreni hâlihazırda yürütülen çalışmanın evreniyle aynıdır. İki çalışmanın evrenini de üniversite öğrencileri oluşturmaktadır fakat bulunulan durum noktasında farklılık göstermektedir. Şu an pandemi sürecindeyken Çiftçi (2018)'in yaptığı çalışmada böyle bir durum söz konusu değildir.

Bu çalışmada öğrencilerin cinsiyetine göre akademik erteleme davranışlarının değişmemesinin nedeni temel olarak 3 sebepten kaynaklanıyor olabilir: Araştırmanın yapıldığı yıl, katılımcı sayısı, katılımcıların gittiği üniversite. Araştırmanın yapıldığı yıl bağlamında değerlendirilirse Gür ve diğerleri (2018) tarafından yapılan araştırmanın üzerinden 3 yıl geçmiştir. 2018 yılında covid-19 virüsü hayatımızda bulunmamaktadır. Covid-19'un hayatımıza girişiyle yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçilmiş, birçok iş yeri kapanarak evde çalışma sürecine geçilmiştir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde erkek öğrencilerden işte çalışan kişi sayısı, kız öğrencilere göre daha fazlaysa iş yerleri kapandığında erkek öğrencilerin evde durduğu süre arttığından akademik erteleme davranışında, azalma görülmüş olabilir.

Katılımcı sayısı bağlamında değerlendirildiğinde Gür ve diğerleri (2018) tarafından yapılan araştırma 453 öğrenci üzerinden yürütülürken bu çalışmaya 54 kişi katılım göstermiştir. Genellenebilirlik bakımından Gür ve diğerleri (2018) tarafından yapılan araştırma daha doğru sonuçlar vermektedir.

Gür ve diğerleri (2018) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin hepsi İnönü Üniversitesinde okumaktadır. Bu çalışmada ise katılımcıların çoğu Marmara Üniversitesi öğrencisidir. Marmara Üniversitesi dışında araştırmaya katılan öğrencilerin ise hepsi İstanbul'da bir üniversiteye gitmektedir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde öğrencilerin bulunduğu konum da araştırma sonuçlarını etkileyebileceği düşünülmektedir.

10. Öneriler

Katılımcıların verdiği cevaplara incelendiğinde öğrenciler, sistemin sınırlılıklarından bahsetmektedir. Öğrencilerin verdiği yanıtlara göre youtube'daki birkaç özellik uzaktan eğitimin işlendiği, uzaktan eğitim videolarının sisteme yüklendiği sisteme gelirse öğrenciler, uzaktan eğitimdeki videolara daha fazla katılım gösterecektir. Youtube'da bulunan ön izleme özelliği sisteme getirilebilir. Yine Youtube'da bulunan

videoya tıklamadan herhangi bir dakikaya gelince ilgili dakikanın küçük resim şeklinde görüntüsünün verilme özelliği getirebilir. Ders videolarının kayıtlarına dersleri tekrar izleyecekler için veya derse katılmayıp sonradan izleyecekler için kolaylık olması açısından bölümlene özelliği getirilebilir. Örneğin ilk 5 dakika giriş kısmı, 25.dakika ile 35.dakika arası uygulama kısmı gibi video, kısımlara ayrılma özelliği verilebilir. Sayılan özellikler sisteme getirilmesi mümkün değilse asenkron videolara da yorum, konuşma özelliği getirilebilir. Videoyu asenkron şekilde izleyen öğrenciler bu sayede kendi aralarında iletişim kurabilir.

Dersin tekrar izlenebilme özelliğine gelince bulgularda da verildiği gibi öğrencilerin %77,77'si ders videoları tekrar izlenemeseydi derslere daha fazla katılım sağlayacağını ifade etmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda öğrencilerin dersi izlememesinde videoların tekrar izlenebilir olmasının getirdiği rahatlığın etkisi vardır. Ders videolarının tekrar izlenebilir olmaması öğrenciler için daha iyi sonuçlar verebilir. Tekrar izlenebilecekse de bunun bir süresi olmalıdır. Örneğin sisteme yüklendikten 2 hafta sonra video sistemden silinirse erteleme davranışının önüne geçilebileceği düşünülmektedir. Öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında öğrenciler nasıl olsa sonra izlerim mantığıyla videoları izlemeyi sınavlara kadar ertelemektedir.

Son olarak öğretmenlerin öğrencileri derse teşvik etmesi önem arz etmektedir. Yine öğretmenlerin dersleri monotonluktan çıkartması öğrencilerin derslere katılımını etkilemektedir. Öğrencilerin de derse motive olması önemlidir. Sorulara verilen yanıtlara bakıldığında öğrencilerin derse katılımını etkileyen faktör büyük oranda yüksek not alma kaygısıdır. Öğrenciler bu algıdan çıkartılmadık. Öğrenciler, mesleki yeterlilikleri için derslere katılım göstermesi gerektiği bilincinde olmalıdır. Bunun için de öğretmen ve öğrencilere seminerler düzenlenebilir. Öğretmenlere “Öğrencileri derslere nasıl katarız”, “dersi eğlenceli hale nasıl getirebiliriz?” gibi eğitimler verilebilecekken öğrencilere de “neden derslere katılmalıyız?” gibi bilinçlendirici dersler verilebilir.

EKLER

Ek-1. Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği Soruları

Madde No		Hiçbir	Nadiren	Bazen	Sık sık	Her zaman
1	Yakın zamanda sosyal medyada neler olup bittiği hakkında oldukça fazla düşünürüm.					
2	Yapmam gereken bir iş varsa öncesinde sosyal medyayı kontrol ederim.					
3	Belli süre sosyal medyaya girmediğimde sosyal medyaya girme düşüncesi zihnimi meşgul eder.					
4	Hayatımın sosyal medya olmadan sıkıcı, boş ve zevksiz olacağını düşünürüm.					
5	İnternete bağlı değilken yoğun bir şekilde sosyal medyaya girmeyi düşünürüm.					
6	Sosyal medyada neler olup bittiğini merak ederim.					
7	Sosyal medyada düşündüğümde daha fazla zaman geçirdiğim olur.					
8	Sosyal medya ile bağlantımı kesmeye her karar verdiğimde kendi kendime “birkaç dakika daha” derim.					
9	Sosyal medyayı uzun süre kullanmaktan bir türlü vazgeçemem.					
10	Sosyal medyayı, planladığımdan daha fazla kullandığım olur.					
11	Sosyal medyayı kullanırken zamanın nasıl geçtiğini anlayamam.					
12	Sosyal medya ile ilgili eylemlere (oyun, sohbet, fotoğraflara bakmak, vs) uzun süreler ayırırım.					
13	Kişisel problemlerimi unutmak için sosyal medya kullanırım.					
14	Kendimi yalnız hissettiğim zamanlarda sosyal medyada vakit geçiririm.					

15	Yaşamımdaki olumsuz düşüncelerden kurtulmak için sosyal medyada gezinmeyi tercih ederim.					
16	Problemlerimden bunaldığımda sığındığım en iyi yer sosyal medyadır.					
17	Sosyal medya kullandığım süre boyunca her şeyi unuturum.					
18	Sosyal medya kullanımını durdurmaya çalışıp başaramadığım olur.					
19	Sosyal medya kullanımını denetim altına almak için yoğun bir istek duyarım.					
20	Sosyal medya kullanımını bırakmak için sonuç vermeyen çabalar gösteririm.					
21	Sosyal medya kullanımını denetim altına almak için sonuç vermeyen çabalar gösteririm.					
22	Sosyal medyada harcadığım zamanı azaltmaya çalışır, başarısız olurum.					
23	Mesleğime/çalışmalarıma olumsuz bir etki yapmasına rağmen sosyal medyayı daha fazla kullanırım.					
24	Sosyal medyadan dolayı hobilerime, boş zaman ve dinlenme faaliyetlerime daha az öncelik veririm.					
25	Eş veya aile üyelerini sosyal medyadan dolayı ihmal ettiğim olur.					
26	Arkadaşlarımı sosyal medyadan dolayı ihmal ettiğim olur.					
27	Sosyal medya dolayısıyla başladığım aktiviteleri zamanında bitiremem.					
28	Sosyal medyada daha fazla zaman geçirmek için okulla veya işle ilgili çalışmaları ihmal ederim.					
29	Sosyal medyada zaman geçirmeyi, arkadaşlarımla zaman geçirmeye tercih ederim.					
30	Sosyal medyada geçirdiğim zaman yüzünden okul çalışmalarım ya da işlerim sekteye uğrar.					
31	Sosyal medya yüzünden üretkenliğim azalır.					
32	Sosyal medyada zaman geçirmeyi, arkadaşlarımla dışarı çıkmaya tercih ederim.					

33	İnsanlar sosyal medyada geçirdiğim zamanın miktarı konusunda beni eleştirirler.					
34	Kendimi sosyal medyada ne kadar süre gezindiğimi saklamaya çalışırken bulurum.					
35	Sosyal medya yüzünden yemek yemeyi unuttuğum zamanlar olur.					
36	Sosyal medya kullanımı yüzünden kişisel bakımına daha az vakit ayırdığım olur.					
37	Sosyal medya kullanımı yüzünden uyku düzenimde değişiklikler/bozukluklar olur.					
38	Sosyal medya kullanımı yüzünden fiziksel sorunlar (sırt, baş, göz ağrıları, vb) yaşadığım olur.					
39	Sosyal medya kullanımı benim için önemli kişilerle olan ilişkilerimde problem yaşamama neden olur.					
40	Sosyal medya kullanımım yaşamımda sorunlar oluşturur.					
41	Yapmam gereken işler çoğaldıkça, sosyal medya kullanma isteğim de o ölçüde artar.					

Ölçme aracında yer alan 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 numaralı maddeler “Meşguliyet” (Occupation) boyutu ile ilgili olup, sosyal medyanın kişiyi meşgul etme etkisini ölçmektedir.

Ölçme aracında yer alan 13, 14, 15, 16, 17 numaralı maddeler “Duygu Durum Düzenleme” (Mood Modification) boyutu ile ilgili olup, sosyal medyanın kişinin duygularını etkilemesini ölçmektedir.

Ölçme aracında yer alan 18, 19, 20, 21, 22 numaralı maddeler “Tekrarlama” (Relapse) boyutu ile ilgili olup, kişinin sosyal medya kullanımını denetim altına alamaması, aynı dozda kullanımının tekrarlamasını ölçmektedir.

Ölçme aracında yer alan, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41 numaralı maddeler “Çatışma” (Conflict) boyutu ile ilgili olup, sosyal medyanın kişinin hayatında olumsuz sonuçlara yol açmaya etkisini ölçmektedir.

Ek-2. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği ve Alt Ölçeklerinin Değerlendirilmesi

Alt Ölçek/Ölçek	Puan Aralığı	Bağımlılık Seviyesi
Meşguliyet	12-21	Bağımlılık Yok
	22-31	Az Bağımlı
	32-41	Orta Bağımlı
	42-51	Yüksek Bağımlı
	52-60	Çok Yüksek Bağımlı
Duygu Durum Düzenleme	5-8	Bağımlılık Yok
	9-12	Az Bağımlı
	13-16	Orta Bağımlı
	17-20	Yüksek Bağımlı
	21-25	Çok Yüksek Bağımlı
Tekrarlama	5-8	Bağımlılık Yok
	9-12	Az Bağımlı
	13-16	Orta Bağımlı
	17-20	Yüksek Bağımlı
	21-25	Çok Yüksek Bağımlı
Çatışma	19-33	Bağımlılık Yok
	34-48	Az Bağımlı
	49-63	Orta Bağımlı
	64-78	Yüksek Bağımlı
	79-95	Çok Yüksek Bağımlı
SMBÖ	41-73	Bağımlılık Yok
	74-106	Az Bağımlı
	107-139	Orta Bağımlı
	140-172	Yüksek Bağımlı
	173-205	Çok Yüksek Bağımlı

KAYNAKÇA

Akbay, S., ve Gizir, C. (2010, Haziran). Cinsiyete Göre Üniversite Öğrencilerinde Akademik Erteleme Davranışı: Akademik Güdülenme, Akademik Özyeterlik ve Akademik Yükleme Stillerinin Rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 60-78.

Akdemir, N.T. *İlköğretim öğrencilerinin facebook tutumları ile akademik erteleme davranışları ve akademik başarıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2013.

Çelebi, M., ve Özkül , K. (2020, Ekim). Examining the relationship between university students socola media addiciton and goal commitment. *African Educational Research Journal*, 8(2), 260-265.

Çiftçi, H. (2018). Üniversite öğrencilerde sosyal medya bağımlılığı. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(4), 418-434.

Ergenç, A. (2011). Web 2.0 ve sanal sosyalleşme: Facebook örneği. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Folaranmi, A. O. (2013). A survey of facebook addiction level among selected Nigerian university undergraduates. *New Media and Mass Communication*, 10, 70-80.

Güleryüz, S., Esentaş, M., Yıldız, K., ve Güzel, P. (2020, Haziran). Sosyal İzolsyon Sürecindeki Bireylerin serbest zaman değerlendirme biçimleri: Sosyal Medya Kullanım Amaçları ile sosyal Medya Bağımlılığı ilişkin incelenmesi. *FOCUSS Spor Yönetimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 31 - 45.

Gür, S. H., Bakırcı, Ö., Karakaş, B., Bayoğlu, F., ve Atli, A. (2018, Kasım). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığının Akademik Erteleme Davranışları Üzerindeki Etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 68-77.

Gürültü, E. *Lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılıkları ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniveristesi, 2016.

İşman, A., ve Albayrak, E. (2014). Sosyal Ağlardan Facebook'un Eğitime Yönelik Etkililiği. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 129-138.

Korkut, F. (2005). Yetişkinlere yönelik iletişim becerileri eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 143-149.

Şahin, C., ve Yağcı, M. (2017), Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu: Geçerlilik Ve Güvenirlilik Çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18(1), 523-53.

Tanrıkulu, G. *"I Need To Be Updated": Fear of missing out and its antecednts as perictors of adolescents and emergning adults aspects of social medial addiction*. Yüksek Lisans Tezi. Ted University, The Graduate School of Social Sciences, 2018.

Taşçı, B., ve Ekiz, S. (2018). Serbest zaman aktivitesi olarak sosyal medya bağımlılığı. İTÜY, 2018, Sempozyum, Kongre ve Konferans Bildiri Koleksiyonu. Erişim adresi: <http://acikerisim.ticaret.edu.tr/xmlui/handle/11467/1902> 12 Nisan 2021'de erişilmiştir.

Ünal, T. A. *Sosyal medya bağımlılığı: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.

Yılmaz, M. B. (2017, Eylül). The relationship between academic procrastination of University students and their assignment and exam performances: The situation in distance and Face – to -Face Learning Environments. *Journal of Education and Training Studies*, 5(9), 146-157.